

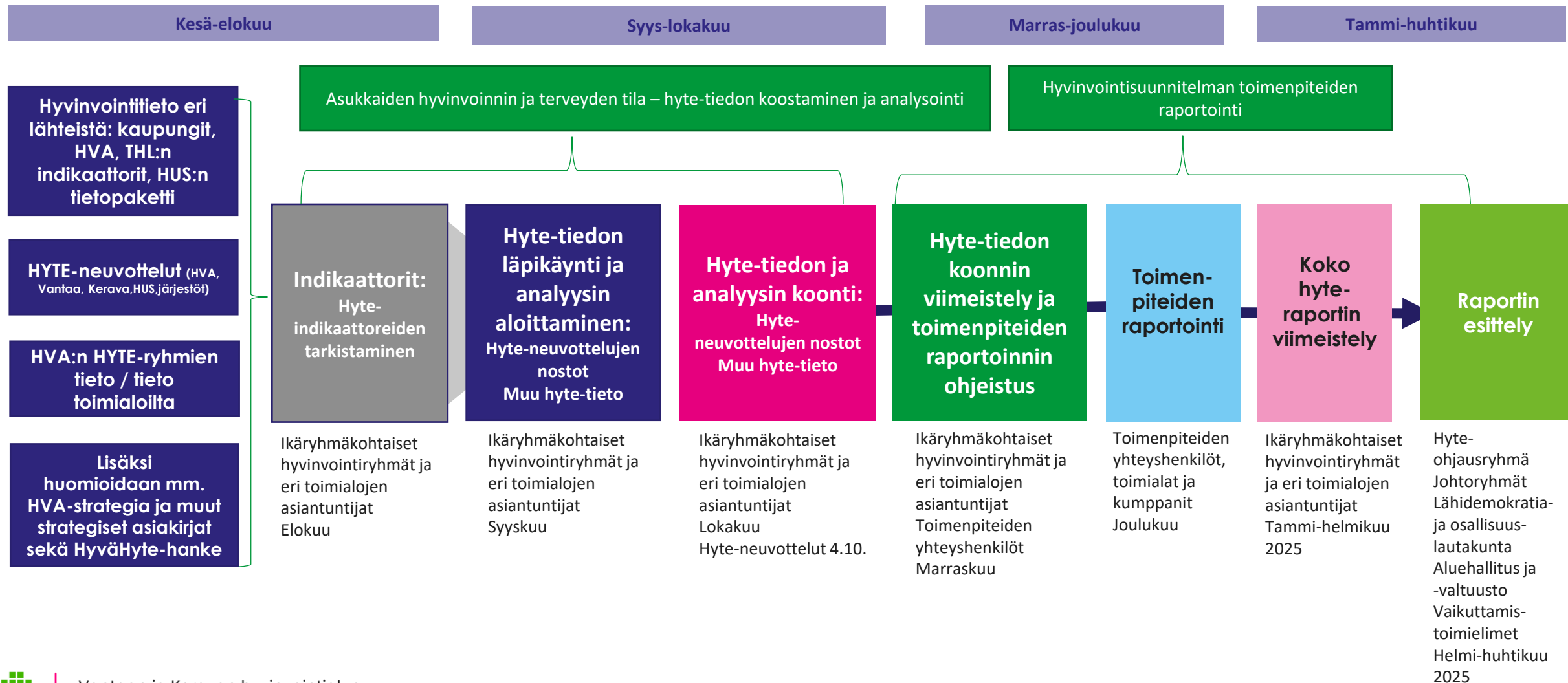
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen raportti

Vuosikatsaus 2024

Vanhusneuvoston kokous 9.4.2025

Hyte-raportointi –aikataulu syksy-talvi 2024 / 2025

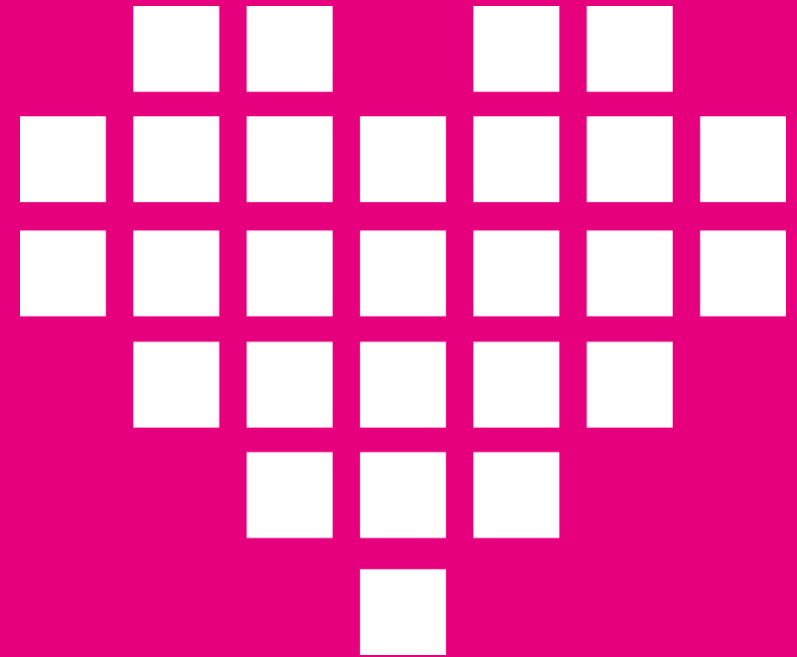

Sisällys

1. Vantaan ja Keravan alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva
 - Yleistä asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä
 - Ikäryhmäkohtaiset nostot (lapset ja nuoret, työikäiset sekä ikääntyneet)
2. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutuminen vuonna 2024
 - Yleinen osuus
 - Ikäryhmäkohtaiset hyvinvointisuunnitelmat
 - Muut hyvinvointisuunnitelman alaiset suunnitelmat (alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma ja neuvolasuunnitelma, kulttuurihyvinvointisuunnitelma sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma)
3. Raportin laadinta ja tietolähteiden tarkempi kuvaus

1. Vantaan ja Keravan alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva

Asukkaiden keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden haasteet ja vahvuudet

*Haasteet ja vahvuudet on koostettu indikaattoritiedosta, hyvinvointialueen osavuositarkastuksesta sekä asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä kerätystä kokemustiedosta.

TURVALLISUUDEN TUNNE

Haasteet*: Väkivalta ja turvattomuuden tunne ovat lisääntyneet. Koulukiusaaminen on lisääntynyt.

Vahvuudet*: Hyvinvointialueella on käytössä väkivallan tunnistamiseen, puheeksiottoon ja palveluohjaukseen Väkipollaton VAKE-toimintamalli.

HENKILÖKOHTAINEN TOIMINTA JA TYÖ

Haasteet: Työttömyys on lisääntynyt. Asiakkailla on usein useita samanaikaisia haasteita. Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden määrä on kääntynyt jälleen nousuun.

Vahvuudet: Yhteistyötä kehitetään kaupunkien ja muiden asukkaiden työllisyyttä edistävien toimijoiden kanssa.

YMPÄRISTÖ JA ASUMINEN

Haasteet: Ahtaasti asuminen on lisääntynyt. Osalla asiakkaista asumisen ongelmat ovat lisääntyneet. Vireille tulleiden häätöjen määrä (noin 1 200) pysyi lähes samana vuosina 2023 ja 2024.

Vahvuudet: Häätöjen vähentämiseksi on kehitetty nopean puuttumisen malli. Lisäksi on kehitetty asumisneuvontaa.

SOSIAALISET YHTEYDET JA SUHTEET

Haasteet: Yksinäisyyttä kokee asukas- ja ikäryhmästä riippuen noin kymmenesosa asukkaista. Yksinäisyys on kuitenkin hieman vähentynyt ikääntyneitä lukuun ottamatta.

Vahvuudet: Yksinäisyyden palvelupolkua ja puheeksiottoa on kehitetty. Yhteistyö on kehittynyt monin eri tavoin eri toimijoiden kanssa.

ÄÄNI KUULUVILLE YHTEISKUNNASSA

Haasteet: Noin kymmenesosa asukkaista kokee erittäin heikkoa osallisuuden kokemusta.

Vahvuudet: Paikallinen yhteisöllisyys ja aktiiviset asukkaat. Eri toimijoiden, kuten järjestöjen tarjoamat kohtaamisen paikat.

AINEELLINEN ELINTASO

Haasteet: Toimeentulon haasteet näkyvät laajasti eri asukasryhmissä. Haasteet näkyvät muun muassa asumisessa sekä ruoasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä tinkimisessä.

Vahvuudet: Sosiaalityön neuvonnan ja ohjauksen palveluja on kehitetty (esimerkiksi uusi chat-palvelu ja talousneuvola).

PALVELUJEN SAATAVUUS

Haasteet: Palvelujen saatavuus on parantunut, mutta palveluihin pääsy vaihtelee palveluittain.

Vahvuudet: Asiakkaiden kokemus palvelujen saatavuudesta ja laadusta on parantunut asiakaspalautteen mukaan tasaisesti hyvinvointialueen käynnistymisestä lähtien. Digitaalisten palvelujen käyttö on lisääntynyt ja digipalveluja on kehitetty. Palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä on kehitetty eri tavoin.

KOULUTUS

Haasteet: Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osuus 15 vuotta täyttäneistä on koko maata korkeampi ja hieman kasvussa. Matalan koulutustason omaavien asukkaiden hyvinvointi on edelleen monilla indikaattoreilla mitattuna muita koulutustasojen alaisempi.

Vahvuudet: Keskitason koulutuksen omaavat henkilöt liikkuvat aiempaa aktiivisemmin. Päivittäin tupakoivien osuus on laskenut kaikilla koulutustasoilla.

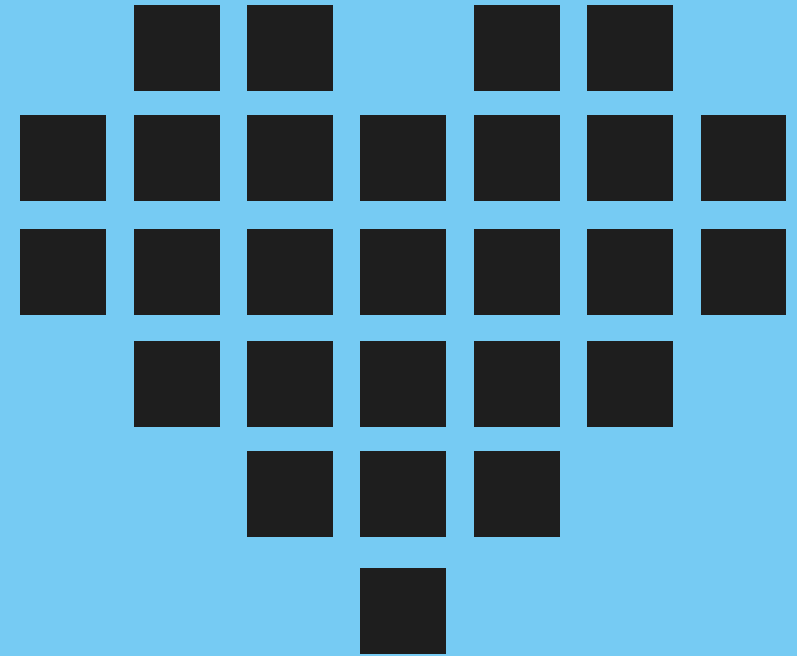
TERVEYS

Haasteet: Mielen hyvinvoinnin haasteet ovat selkeässä kasvussa. Samoin haasteet terveellisissä elintavoissa (muun muassa liikkuminen ja ylipaino).

Vahvuudet: Ehkäiseviä palveluja on kehitetty (esimerkiksi matalankynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelut). Alkoholi- ja huumeiden käyttö on vähentynyt selvästi. Sairastavuusindeksi on edelleen selvästi koko maata alaisempi.

Ikääntyneet

Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä

TURVALLISUUDEN TUNNE

Haasteet: Päivittäin elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus on kasvanut. Turvattomuuden tunne kasvoi erityisesti 75 vuotta täyttäneillä.
Vahvuudet: Elämäkokemus ja tunne pärjäämisestä voivat vahvistaa turvallisuudentunnetta.

HENKILÖKOHTAINEN TOIMINTA JA TYÖ

Haasteet: Asukkaat jäävät vaille tarvitsemaansa apua saavutettavuudesta johtuvien haasteiden takia. Haasteet korostuvat etenkin naisten kohdalla.
Vahvuudet: Ikäihmiset ovat aiempaa paremmassa kunnossa ja asuvat enenevässä määrin omassa kodissa.

YMPÄRISTÖ JA ASUMINEN

Haasteet: Kaatumisten määrät ovat lisääntyneet.
Vahvuudet: Ikinä-mallin mukainen kaatumisvaaran arviointi on otettu käyttöön hyvinvointialueen palvelujen (mukaan lukien ostopalvelut) piirissä oleville asiakkaille. Palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä on kehitetty eri tavoin.

SOSIAALISET YHTEYDET JA SUHTEET

Haasteet: Ikääntyneiden, erityisesti yli 75-vuotiaiden miesten yksinäisyys on kasvanut.
Vahvuudet: 75-vuotiailla naisilla yksinäiseksi itsensä tuntevien osuus on puolestaan vähentynyt. Vanhuspalveluissa on käynnistynyt kotihoidon vertaiskehittämisen pilotti. Hyvinvointitarjotin toimii tukena asiakkaiden ohjaamisessa hyvinvointia tukevien palvelujen pariin.

ÄÄNI KUULUVILLE YHTEISKUNNASSA

Haasteet: Yli 75-vuotiaiden miesten kokemus osallisuudesta on heikompi kuin 65 vuotta täyttäneillä miehillä ja vastaavan ikäisillä naisilla. Digisyrjäytyminen haastaa myös osallisuutta ja osallistumista.
Vahvuudet: Säännölliset arvioinnit ja palautekanavat auttavat tunnistamaan toimintakyvyn heikkenemistä ajoissa ja keräämään palautetta palvelujen parantamiseksi.

AINEELLINEN ELINTASO

Haasteet: Rahanpuutteen takia joudutaan tinkimään ruuasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä kasvavassa määrin. Tilanne korostuu etenkin naisten kohdalla.
Vahvuudet: Gerontologista sosiaalityötä sekä etsivää ja löytävää vanhustyötä on kehitetty ikääntyneiden tukemiseksi.

PALVELUJEN SAATAVUUS

Haasteet: Huoli-ilmoitusten määrä on kasvanut. Digitukea ei tarjota riittävästi, eikä se saavuta kaikkia sitä tarvitsevia.
Vahvuudet: Huoli-ilmoitusten tekemisen viestintään on panostettu ja siinä onnistuttu. Resurssia ilmoitusten käsittelyyn on vahvistettu ja kiireellisten tarpeiden tunnistamiseen on panostettu. Sähköinen asiointi sote-ammattilaisten kanssa on yleistymässä. Palvelut sijaitsevat lähellä asukkaita.

KOULUTUS

Haasteet: Yli 55-vuotiaiden jatkuvan ja elinikäisen oppimisen tutkiminen ja kehittäminen on jäänyt katvealueelle.
Vahvuudet: Hyvinvointialue ja eläkeläisjärjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä (esimerkiksi asiantuntijaluennot). Eri toimijoiden, kuten kaupunkien ja järjestöjen kanssa järjestetty liikunta-, kulttuuri- ja muu yhteisöllinen toiminta sekä digituki tarjoavat mahdollisuuksia kohtaamiseen ja oppimiseen.

TERVEYS

Haasteet: Liikkumiseen liittyvät haasteet ovat kasvaneet. Lonkkamurtumien määrässä on tapahtunut pientä kasvua. Lonkkamurtumat ovat yleisempiä naisilla. Kokemus omasta elämänlaadusta on heikentynyt erityisesti 65-vuotiailla naisilla. Alkoholialikaa käyttävien miesten osuus on edelleen suuri.
Vahvuudet: Alkoholialikaa käyttäneiden osuus on lievässä laskusuunnassa. 75 vuotta täyttäneillä naisilla on tapahtunut pientä positiivista muutosta elämänlaadun kokemuksessa.

Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä – turvallisuuden tunne ja ääni kuuluville yhteiskunnassa

Turvallisuuden tunne

Haasteet: Päivittäin elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus kasvanut. Turvattomuuden tunne kasvoi erityisesti 75 vuotta täyttäneillä.

- 75 vuotta täyttäneistä kuusi prosenttia koki elämänsä turvattomaksi vuonna 2022 (vuonna 2020 noin neljä prosenttia). 65 vuotta täyttäneistä puolestaan neljä prosenttia koki elämänsä turvattomaksi (vuonna 2020 vastaava luku kaksi prosenttia). (TerveSuomi-tutkimus)

Vahvuudet: Elämänkokemus ja tunne pärjäämisestä voivat vahvistaa turvallisuudentunnetta.

Ääni kuuluville yhteiskunnassa

Haasteet: Yli 75-vuotiaiden miesten kokemus osallisuudesta on heikompi kuin 65 vuotta täyttäneillä miehillä ja vastaavan ikäisillä naisilla. Digisyrjäytyminen haastaa myös osallisuutta ja osallistumista.

- Osallisuuden kokemus heikkenee iän myötä. Yli 75-vuotiaista miehistä joka kymmenes koki erittäin heikkoa osallisuutta. Naisilla vastaava osuus oli kahdeksan prosenttia. (TerveSuomi-tutkimus)

Vahvuudet: Säännölliset arvioinnit ja palautekanavat auttavat tunnistamaan toimintakyvyn heikkenemistä ajoissa ja keräämään palautetta palvelujen parantamiseksi.

Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä - terveys

Terveys

Haasteet: Liikkumiseen liittyvät haasteet ovat kasvaneet. Lonkkamurtumien määrässä on tapahtunut pientä kasvua. Lonkkamurtumat ovat yleisempiä naisilla. Kokemus omasta elämänlaadusta on heikentynyt erityisesti 65-vuotiailla naisilla. Alkoholia liikaa käyttävien miesten osuus on edelleen suuri.

- Alkoholia liikaa käyttävien miesten osuus on suuri, vaikka prosenttiosuus olikin laskusuunnassa (vuonna 2022 yhteensä 48 prosenttia ja vuonna 2020 yhteensä 54 prosenttia). (TerveSuomi-tutkimus)
- 75 vuotta täyttäneillä naisilla oli havaittavissa pientä positiivista muutosta elämänlaadun kokemuksessa, mutta toisaalta 65 vuotta täyttäneiden naisten kohdalla elämänlaadun kokemuksessa oli selvää laskua (vuonna 2022 elämänlaatunsa koki hyväksi 52 prosenttia ja vuonna 2020 yhteensä 61 prosenttia). Myös 65 ja 75 vuotta täyttäneillä miehillä elämänlaadun kokemus on heikentynyt. (TerveSuomi-tutkimus)
- 500 metrin matkan liikkumisessa on haasteita etenkin 75 täyttäneillä. Vuonna 2022 heistä neljäs osa koki matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia. Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus on kasvanut. Vuonna 2022 yhteensä 72 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä ja 65 prosenttia 65 vuotta täyttäneistä liikkui liian vähän. (TerveSuomi-tutkimus)
- Lonkkamurtumat ovat yleisempiä naisilla. Lonkkamurtuman vuoksi sairaalassa hoidettujen naisten osuus oli 0,8 prosenttia vuonna 2023. Miesten vastaava osuus oli 0,5 prosenttia. Osuus on kasvanut hieman vuosien 2022 ja 2023 aikana.

Vahvuudet: Alkoholia liikaa käyttäneiden osuus on lievässä laskusuunnassa. 75 vuotta täyttäneillä naisilla on tapahtunut pientä positiivista muutosta elämänlaadun kokemuksessa.

Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä – sosiaaliset yhteydet ja suhteet sekä aineellinen elintaso

Sosiaaliset yhteydet ja suhteet

Haasteet: Ikääntyneiden, erityisesti yli 75-vuotiaiden miesten yksinäisyys on kasvanut.

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus kasvoi 75 vuotta täyttäneillä ja laski 65 vuotta täyttäneillä miehillä vuonna 2022. Yksinäiseksi itsensä tunsu 12 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä miehistä (vuonna 2020 noin kahdeksan prosenttia) ja kahdeksan prosenttia 65 vuotta täyttäneistä (vuonna 2020 noin yhdeksän prosenttia). Naisten osalta tilanne oli puolestaan päinvastainen. 75 vuotta täyttäneiden naisten yksinäisyyden tunne väheni 16 prosentista 14 prosenttiin ja 65 vuotta täyttäneiden kasvoi yhdeksästä prosentista 10 prosenttiin. (TerveSuomi-tutkimus)

Vahvuudet: 75-vuotiailla naisilla yksinäiseksi itsensä tuntevien osuus on puolestaan vähentynyt. Vanhuspalveluissa on käynnistynyt kotihoidon yksinäisyyden ehkäisyn pilotti. Hyvinvointitarjotin toimii tukena asiakkaiden ohjaamisessa hyvinvointia tukevien palvelujen pariin.

Aineellinen elintaso

Haasteet: Rahanpuutteen takia joudutaan tinkimään ruuasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä kasvavassa määrin. Tilanne korostuu etenkin naisten kohdalla.

- Rahanpuutteen takia ruuasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä joutui tinkimään erityisesti 65 vuotta täyttäneet naiset (vuonna 2022 tinkimään joutui noin 15 prosenttia ja vuonna 2020 kymmenesosa). (TerveSuomi-tutkimus)

Vahvuudet: Gerontologista sosiaalityötä sekä etsivää ja löytävää vanhustyötä on kehitetty ikääntyneiden tukemiseksi.

Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä – koulutus sekä ympäristö ja asuminen

Koulutus

Haasteet: Yli 55-vuotiaiden jatkuvan ja elinikäisen oppimisen tutkiminen ja kehittäminen on jäänyt katvealueelle.

- Yli 55-vuotiaiden jatkuvan ja elinikäisen oppimisen tutkiminen ja kehittäminen on jäänyt katvealueelle. Oppiminen tukee ikääntyvien fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, vahvistaa sosiaalisia verkostoja, tuo kokonaisvaltaisesti tasapainoa arkeen sekä auttaa refleктоimaan elettyä elämää ja ymmärtämään nykyisyyttä. Oppiminen tuo mukanaan merkityksellisyyttä, joka on muutakin kuin uudet tiedot ja taidot. (Makkonen, Myller & Airaksinen 2024.)

Vahvuudet: Hyvinvointialue ja eläkeläisjärjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä (esimerkiksi asiantuntijaluennot). Eri toimijoiden, kuten kaupunkien ja järjestöjen kanssa järjestetty liikunta-, kulttuuri- ja muu yhteisöllinen toiminta sekä digituki tarjoavat mahdollisuuksia kohtaamiseen ja oppimiseen.

Ympäristö ja asuminen

Haasteet: Kaatumisten määrät ovat lisääntyneet.

- Kaatumisten aiheuttamat hoitojaksot lisääntyivät 65 vuotta täyttäneillä merkittävästi (vuonna 2022 yhteensä 382,1 hoitojaksoa ja vuonna 2021 yhteensä 274,2 hoitojaksoa / 10 000 vastaavan ikäistä). (Sotkanet)
- Lähes kolmasosa yhteisöllisen asumisen asiakkaista oli kaatunut 90 vuorokauden aikana (1/2024). (RAI-tietokanta)

Vahvuudet: Ikinä-mallin mukainen kaatumisvaaran arviointi on otettu käyttöön hyvinvointialueen palvelujen (mukaan lukien ostopalvelut) piirissä oleville asiakkaille. Palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä on kehitetty eri tavoin.

Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä – henkilökohtainen toiminta ja työ sekä palvelujen saatavuus

Henkilökohtainen toiminta ja työ

Haasteet: Aukkaat jäävät vaille tarvitsemaansa apua saavutettavuudesta johtuvien haasteiden takia. Haasteet korostuvat etenkin naisten kohdalla.

- 75 vuotta täyttäneiden apua riittämättömästi saaneiden osuus on kasvanut. Vuonna 2022 ikäluokasta 14 prosenttia koki saaneensa apua riittämättömästi, kun vuonna 2020 vastaava luku oli 11 prosenttia. (TerveSuomi-tutkimus)

Vahvuudet: Ikäihmiset ovat aiempaa paremmassa kunnossa ja asuvat enenevässä määrin omassa kodissa.

Palvelujen saatavuus

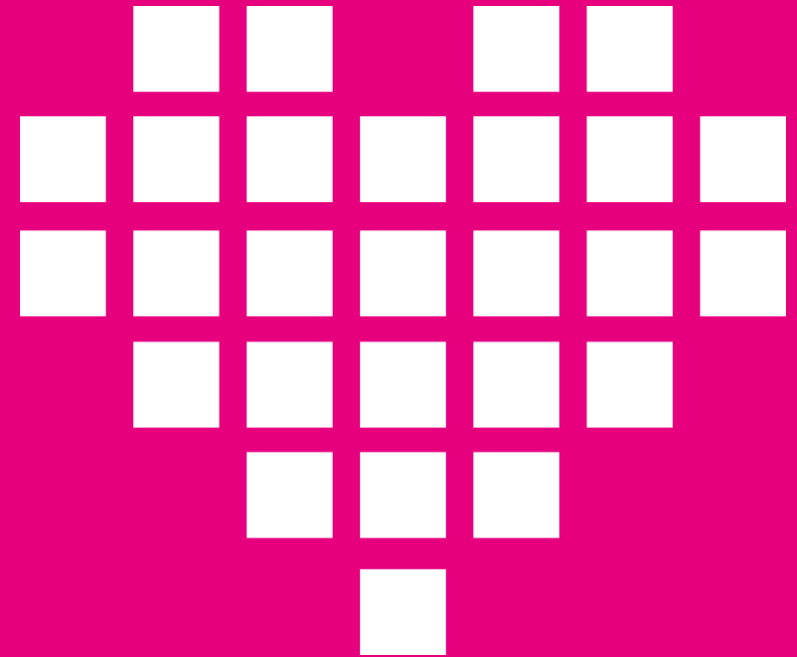
Haasteet: Huoli-ilmoitusten määrä on kasvanut. Digitukea ei tarjota riittävästi, eikä se saavuta kaikkia sitä tarvitsevia.

- Huoli-ilmoitusten määrä on kasvanut. Tämä edellyttää ilmoitusten parempaa analysointia ja toimenpiteitä. Huoli-ilmoituksia saapui monikanavaisesti Seniorineuvontaan noin 400-600 kappaletta kuukaudessa. (3. osavuosikatsaus)
- 65 vuotta täyttäneistä noin joka neljäs oli asioinut digitaalisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen kanssa vuonna 2022. Vastaava osuus 75 vuotta täyttäneillä oli lähes viidesosa. Noin 90 prosenttia 65 ja 75 vuotta täyttäneistä oli kokenut samana vuonna esteitä tai huolia sähköisten palvelujen käytössä. (TerveSuomi-tutkimus)

Vahvuudet: Huoli-ilmoitusten tekemisen viestintään on panostettu ja siinä onnistuttu. Resurssia ilmoitusten käsittelyyn on vahvistettu ja kiireellisten tarpeiden tunnistamiseen on panostettu. Sähköinen asiointi sote-ammattilaisten kanssa on yleistymässä (esimerkiksi Klikkaa oire, etähoito, Klinik, Maisa ja Seniorineuvonta). Palvelut sijaitsevat lähellä asukkaita.

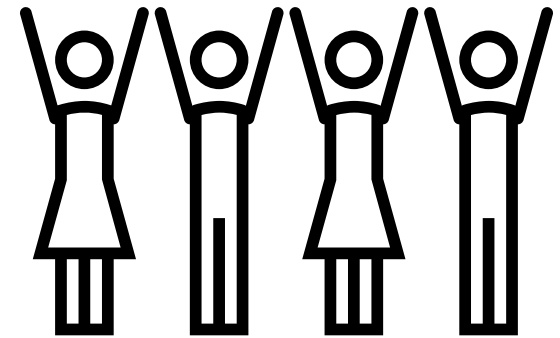
2. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutuminen vuonna 2024

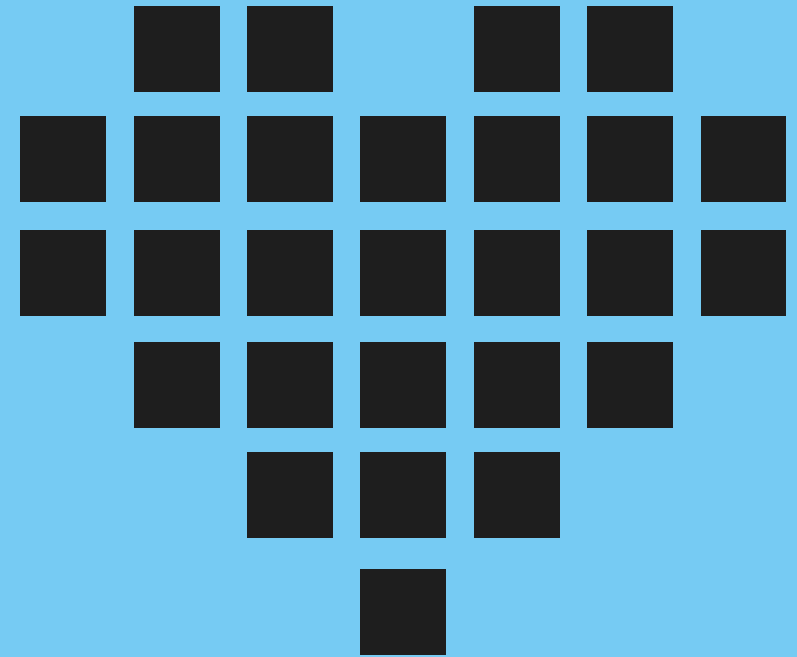

Yhteenvedo toimenpiteiden toteutumisesta

- Toteutuu 50
 - Yleiset: 4
 - Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 15
 - Työikäisten hyvinvointisuunnitelma 14
 - Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 17
- Toteutuu osittain 23
 - Yleiset: 2
 - Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 10
 - Työikäisten hyvinvointisuunnitelma 6
 - Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 5
- Ei toteudu 0

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Nostot ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toteutuneista toimenpiteistä

1

Omalääkäripalvelun laajentaminen: Omalääkäri on nimetty lähes kaikille säännöllisen kotihoidon asiakkaille, ja pilotin laajeneminen ostokotihoitoon on aloitettu. Omaishoidon tuen perheillä pilotoidaan kotiin vietävää lääkäripalvelua.

2

Kaatumisen ehkäisy: Vanhuspalveluissa kaatumisen ehkäisyyn on kiinnitetty huomiota asiakasohjauksessa ja kodinturvallisuudessa. Kotihoidon ja kotikuntoutuksen yhteistyötä on tiivistetty ja asiakkaan epävarman liikkumisen lisääntyessä on konsultoitu fysioterapeuttia ja tarvittaessa käynnistetty kotikuntoutusjakso tai annettu liikkumista vahvistavaa ohjeistusta. Kaatumisriskiä kartoitetaan Ikinä-mittarilla.

3

Viestintä, asukkaiden tavoittaminen ja palveluohjaus: Puhelinpalvelutiimin sisäistä organisoitumista on kehitetty, ja ACE-puhelinjärjestelmään on suunniteltu uusi puhelujen ohjautumisen malli, joka on otettu käyttöön loppuvuodesta 2024. Ikääntyneiden palveluopas on laajasti käytössä. Ikääntyneitä on tavattu muun muassa hyvinvointikiertueella, kohtaamispaikoilla, omaishoidon tilaisuuksissa, etäkotihoidon ryhmätoiminnoissa sekä etsivän ja löytävän vanhustyön kautta.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024*
Varmistamme palvelujen esteettömyyden ja saavutettavuuden puhelinpalvelun onnistumisena.	Toteutuu osittain: Puhelinpalveluun pääsy ja takaisinsoitot eivät ole onnistuneet tavoiteajassa seniorineuvonnassa, ja puhelujen määrät ovat suuret. Tiimin sisäistä organisoitumista on kehitetty, ja ACE-puhelinjärjestelmään on suunniteltu uusi puhelujen ohjautumisen malli, joka on otettu käyttöön loppuvuodesta 2024. Suun terveydenhuollossa puhelinpalvelut toimivat pääosin tavoiteajassa, ja 99,3 % asiakkaiden asioista hoidettiin saman vuorokauden aikana. Terveysasemapalveluissa 63,8 % asiakkaiden asioista hoidettiin saman vuorokauden aikana.
Vanhuspalvelujen säännöllisillä asiakkailla (kotihoito ja omaishoitoperheet) on omalääkäri, jota hoitajat pystyvät konsultoimaan.	Toteutuu: Omalääkäri on nimetty lähes kaikille oman säännöllisen kotihoidon asiakkaista. Pilotin laajeneminen ostokotihoitoon on aloitettu. Omaishoidon tuen perheillä pilotoidaan kotiin vietävää lääkäripalvelua. Pilotin yhteydessä toteutetaan VAKEn vertaileva tieteellinen tutkimus.
Varmistamme, että tietoa hyvinvointialueen hyvinvointia ja terveyttä edistävästä ja tukevasta palveluista on saatavilla selkeästi eri viestintäkanavissa.	Toteutuu: Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ikääntyneille on jaettu kattavasti tietoa hyvinvointia ja terveyttä tukevista palveluista. Ikääntyneiden palveluopas on laajasti käytössä ja sitä on jaettu aktiivisesti. Keväällä 2024 alkaneet hyvinvointikiertueet saavuttivat suuren yleisön, ja tietoa jaettiin myös sosiaalisen median ja verkkosivujen kautta. Hyvinvointitarjotin otettiin käyttöön joulukuussa 2024 ohjauksen tueksi.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024
Tarjoamme digitukea hyvinvointialueella yhteistyössä alueella toimivien järjestöjen, kokemustoimijoiden, hankkeiden ja kaupunkien kanssa.	Toteutuu: Digitukea tarjottiin terveysasemilla pilotoinnin muodossa osana VAKEhyva- Hyvät palvelut -hanketta, yhteistyössä Eskot ry:n kokemusasiantuntijoiden kanssa. Pilotti tavoitti 190 asiakasta, joista suurin osa oli senioreita. Digituen tunnettavuutta lisättiin kohdennetulla viestinnällä, ja tietoa jaettiin muun muassa ikääntyneiden palveluoppaan, hyvinvointikiertueen ja Vantaan hyvinvointimessujen kautta. Lisäksi valmistui ohjaava video huoli-ilmoituksista yhteistyössä asiakasraadın kanssa.
Kehitämme digitaalisen hyte-palvelutarjottimen ja vahvistamme ohjausta kuntien ja kolmannen sektorin (muun muassa järjestöt, yhdistykset ja eri uskontokunnat) tarjoamiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin ennaltaehkäiseviin palveluihin yhteistyössä alueella toimivien kolmannen sektorin toimijoiden ja kuntien kanssa. Tavoitteena on selkeä ja kielellisesti saavutettava alusta.	Toteutuu: Vantaan ja Keravan Hyvinvointitarjottimen versio 1.0 on julkaistu 16.12.2024. Hyvinvointitarjotin koostaa hyvinvointia ja terveyttä edistävät VAKEn palvelut, kuntien kulttuuri-, luonto- ja liikuntapalvelut ja järjestöjen palvelut yhdelle digitaaliselle alustalle asukkaiden, ammattilaisten ja muiden toimijoiden helposti löydettäväksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainhenkilöverkosto on lisännyt ohjausta järjestöjen ja kuntien palveluihin.
Tuemme kotona asumista vanhusten sosiaalista ja fyysistä toimintakykyä vahvistaen, muun muassa uudenlaisia ryhmätoimintana toteutettavia etäpalveluja kehittäen.	Toteutuu osittain: Etäkotihoito toteutti ryhmätoimintaa osana palvelutuotantoaan. Etäkotihoitoon asiakasmäärä on vuoden aikana lisääntynyt ja sen piirissä on noin 150 asiakasta. Etäryhmätoimintaa kehitettiin edelleen asiakastarpeita paremmin vastaavaksi. Valmistelutyötä hyvinvointia vahvistavan etäryhmätoiminnan käynnistämisestä tukipalveluna tehtiin ja palvelun markkinointia päästään toteuttamaan aktiivisesti tammikuussa 2025.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024
Kartoitamme omaishoitajien hyvinvointia tukevia toimenpiteitä ja hyödynnämme jo tehdyt kartoitukset. Toteutamme tarpeiden mukaisia toimenpiteitä.	Toteutuu osittain: Joulukuussa 2024 vanhuspalveluissa omaishoidon peittävyys oli kaksi prosenttia, ja yli 75-vuotiaiden omaishoitoperheiden määrä nousi 19 perheellä. Peittävyysprosentti on pysynyt samana, vaikka ikääntyneiden määrä on kasvanut. Huhti-joulukuussa omais- ja perhehoidon projektissa tavattiin noin 550 ikäihmistä erilaisissa tapahtumissa. Yhteistyötä tehtiin omaishoitoyhdistysten, seurakuntien, eläkejärjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Jalkautumisessa käytettiin uutta Olisiko sinusta omaishoitajaksi? -esitettä, ja loppuvuodesta valmistui omaishoidon juliste ja esite.
Ohjaamme omaishoitoperheitä ja tuemme osallistumaan vertaisryhmiin ja muihin hyvinvointia tukeviin palveluihin, kuten ryhmätoimintaan	Toteutuu: Vanhuspalvelujen omais- ja perhehoidon projektissa omaishoitajia on tavattu huhti-joulukuun aikana yhteensä yli 50 kotikäynneillä, vertaistukiryhmissä sekä muissa omaishoitajille suunnatuissa tapahtumissa. Omaishoitoperheille on tarjottu mahdollisuutta tavata projektin työntekijöitä ja saada tukea sekä tarvittavaa tietoa perheen yksilöllinen tilanne huomioiden. Omaishoitajan oppaan kehittämisessä omaishoitajat olivat mukana. Lokakuussa järjestettiin omaishoidon seminaari. Omaishoitajille järjestettiin marraskuussa myös työpaja, jossa he pääsivät mukaan vaikuttamaan omaishoitajien tukemisen kehittämiseen.
Turvaamme asiakkaan kuulluksi tulemistä palvelun tarvetta ja toimintakykyä arvioitaessa vanhuspalveluissa.	Toteutuu osittain: Hoiva-asumisen palvelualueella kiinnitetään huomiota asiakkaiden osallisuuteen palveluja kehittäessä ja huomioidaan heidän kuulluksi tulemisensa. Aukkaita osallistetaan yksikön henkilöstön ja lähijohtajan kannustamana omien asioidensa käsittelyyn, kuten erilaisiin arviointeihin, hoitoneuvotteluihin, asukaskokouksiin, tulohaastatteluihin ja muihin säännöllisiin arviointeihin. THL:n asiakastytytyväisyyskyselyt sekä VAKEn palautelomakkeet ja -kanavat ovat keinoja lisätä asiakkaiden ja läheisten osallisuutta ja kuulluksi tulemistä. RAI-arvioinnit ovat keskeinen osa arviointiprosessia. Vanhuspalveluissa on määritelty RAI-painopisteet ja mittarit. Vanhuspalveluissa on myös määritelty RAI-mittariston laatutavoitteet palveluittain.
Hyödynnämme palveluiden kehittämisessä kokemustoimijoita, esimerkiksi vanhus- ja vammaisneuvostoja sekä asiakasraateja osallisuusohjelman mukaisesti.	Toteutuu: Kokemustietoa on hyödynnetty kaikilla toimialoilla osallisuusohjelman mukaisesti. Vaikuttamistoimielinten lisäksi hyvinvointialueella toimii asiakasraateja ja kehittämisryhmiä. Koulutettuja kokemusasiantuntijoita työskentelee erityisesti kehittämishankkeissa, aikuissosiaalityön palvelualueella ja terveydenhuollon palvelujen toimialalla.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024
Järjestämme ajankohtaista koulutusta henkilöstölle ja tuemme uusien käytäntöjen viemistä arkeen (muun muassa lähisuhdeväkivallan ja päihdeongelmien tunnistaminen sekä puheeksiotto).	Toteutuu: Vuonna 2024 henkilöstölle järjestettiin monipuolisesti koulutuksia, yhteensä 13, jotka käsittelivät päihteitä, peliongelmia, mielenterveyttä ja hoitojärjestelmiä. Kansallinen Päihdefoorumi keskittyi ikääntyneiden päihteidenkäyttöön ja mielenterveyshaasteisiin. Nohevaan luotiin koulutuksia mielenterveys- ja päihdeasiakkaan kohtaamisesta, rahapeliongelman puheeksiotosta ja mielenterveyden vahvistamisesta. Elokuussa järjestettiin väkivallan puheeksiottokoulutus, ja väkivallan vastaisella teemaviikolla pidettiin Väkivaltafoorumi. Lähisuhdeväkivallan avainhenkilöverkostolle tarjottiin syventäviä koulutuksia.
Hyödynnämme kokemustoimijoiden asiantuntijuutta koulutuksissa osallisuusohjelman mukaisesti.	Toteutuu osittain: Ehkäisevän päihdetyön verkkokoulutuksissa on hyödynnetty videoita, joissa on kokemustoimijoiden puheenvuoroja. Koulutettuja kokemusasiantuntijoita on ollut mukana myös joissain muissa VAKEn henkilöstölle suunnatuissa koulutuksissa, esimerkiksi kirjaamisvalmennuskoulutuksessa.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024
Kehitämme edelleen etsivää ja löytävää vanhustyötä ja vakiinnutamme sen koko hyvinvointialueelle kaupunkien ja eri järjestötoimijoiden kanssa tiivistä yhteistyötä tehden ja toiminnan piiriin ohjaten.	Toteutuu: Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirryttäessä huoli-ilmoitukset ovat lisääntyneet 400 - 600 kappaleeseen kuukaudessa. HYVÄikä-hanke ja Seniorineuvonta ovat parantaneet yhteydenottokanavia ja huoli-ilmoitusten ohjautuvuutta. Huoli-ilmoitusten kautta löydetään etsivän ja löytävän vanhustyön asiakkaita. Kaksi palveluohjaajaa ovat kehittämässä mallia etsivään ja löytävään vanhustyöhön, ja verkostotyötä tehdään alueen toimijoiden ja hanketyön kanssa.
Kehitämme matalan kynnyksen yhteydenottokanavia. Jaamme muun muassa Ikäihmisten palveluopasta laajasti.	Toteutuu: Ikäihmisten palveluopas on julkaistu painotuotteena ja digimuodossa molemmilla kansalliskielillä. Lisäksi muita painotuotteita, kuten Seniorineuvonnan esitettä, omaishoitajien esitettä ja julistetta sekä hyvinvointikiertueen esitettä on jaettu. Lisäksi on tehty animaatiovideo "Välittäminen ja huoli-ilmoitus ikäihmisestä". Samoin syksyllä kuvattiin Seniorineuvonnan asiakkaista videoita, ja näitä videoita hyödynnetään sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla.
Kannustamme erityisryhmiä luomaan ja ylläpitämään sosiaalisia verkostoja. Tuemme heidän osallistumistansa harrastuksiin, vertaistukiryhmiin ja erilaisiin yhteisöllisiin tapahtumiin, kuten esimerkiksi kulttuuritapahtumiin ja liikuntaryhmiin.	Toteutuu: Seniorineuvonta ja HYVÄikä-hanke ovat kohdanneet runsaasti ikäihmisiä puhelimitse, tilaisuuksissa ja kohtaamispaikoilla, ohjaten heitä hyvinvointia tukeviin tapahtumiin. Jalkautumisissa on tavattu yli 2 000 senioria. Etsivän ja löytävän työn kautta on tavoitettu syrjäytymisvaarassa olevia ikäihmisiä ja löydetty heille mielekästä tekemistä. Huoli-ilmoitusten avulla on tavoitettu apua ja ohjausta tarvitsevia ikäihmisiä.
Tuemme merkityksellisiä hetkiä ja sosiaalisia suhteita vapaaehtoistoiminnan ja oppilaitosyhteistyön kautta.	Toteutuu: Hoiva-asumisen palvelualueella toimii noin 200 vapaaehtoista eri tehtävissä, ja oppilaitosyhteistyötä tehdään muun muassa musiikkiesitysten kautta. Hyvän vanhuuden osaamiskeskuksen toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Myyrmäen vanhustenkeskuksessa on järjestetty useita tapahtumia, ja omaistenklubi jatkuu teemoitetuilla tapaamisilla. Yhteistyötä on lisätty Vantaan kaupungin ja Siskojen & Simojen kanssa. Kotona asumisen palvelualueella on noin 180 vapaaehtoista, ja ikäihmisille on tarjottu hyvinvointia tuottavaa toimintaa oppilaitosten ja verkostokumppaneiden kanssa.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024
Tunnistamme kaatumisvaarassa olevat ikääntyneet riskiperustaisesti, ohjaamme oikeaan palveluun ja teemme tarvittavat yksilölliset toimenpiteet yhdessä asiakkaan ja omaisen kanssa kaatumisriskin vähentämiseksi.	Toteutuu: Kaatumisriski (FALLS) -mittaria käytetään arvioimaan kaatumisriskiä tasoilla 0–3, huomioiden aiemmat kaatumiset 90 päivän ajalta. RAI-arvioinnit tehdään vähintään kuuden kuukauden välein tai voinnin muuttuessa. Ensihoidon raportit ovat terveydenhuollon ammattilaisten käytettävissä. Vanhuspalveluissa kaatumisen ehkäisyyn kiinnitetään huomiota asiakasohjauksessa ja kodinturvallisuudessa. Kotihoidon ja kotikuntoutuksen yhteistyötä on tiivistetty ja asiakkaan epävarman liikkumisen lisääntyessä on konsultoitu fysioterapeuttia ja tarvittaessa käynnistetty kotikuntoutusjakso tai annettu liikkumista vahvistavaa ohjeistusta. Kaatumisriskiä kartoitetaan Ikinä-mittarilla, ja yhteistyötä turva-auttamispalvelun kanssa on tiivistetty.
Lisäämme tiedottamista kodin turvallisuudesta.	Toteutuu: Pelastuslaitos on julkaissut vuonna 2024 yli 15 kodin turvallisuuteen liittyvää julkaisua, joista osa on tehty yhteistyössä muiden Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa.
Järjestämme ajankohtaista koulutusta kaatumisten ehkäisystä henkilöstölle ja tuemme uusien käytäntöjen viemistä arkeen.	Toteutuu: Terveyspalvelujen henkilökunnalle ja kaikille VAKEn lääkäreille on ollut tarjolla koulutusta ikäihmisten lääkityksestä, kotona pärjäämisen arvioinnista, sekavuudesta, hoidon rajaamisesta ja ennakkoivasta hoitosuunnitelmasta, päihdelääketieteestä ja vanhusten itsetuhoisuudesta. Osana mittariosaaja koulutuskokonaisuutta Vanhusten palvelujen Kotona asumisen palveluissa kehitetään kaatumisen ehkäisyyn VAKelle muotoiltua Ikinä-mittari (+FRAT) koulutuskokonaisuutta sisältäen kaatumisen pelkomittariston.
Teemme yhteistyötä kaupunkien kanssa esteettömyyden ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi esimerkiksi hyvinvointialueen toimipisteissä ja asumispalveluissa. Toimimme asiantuntijoina ikääntymiseen liittyvissä erityiskysymyksissä, kuten asuminen ja joukkoliikenne.	Toteutuu: Olemme tehneet yhteistyötä Vantaa ja Keravan kaupunkien kanssa esteettömyyden ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi. Esteettömyyskävely toteutettu Koivukylän terveysasemalla. Olemme toimineet asiantuntijoina ikääntymiseen liittyvissä erityiskysymyksissä.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tilannekuva 2024

Toimenpiteet	Tilannekuva 2024
Perehdytämme ja koulutamme henkilöstöä hyvinvointia ja terveyttä edistävään työhön (huomioiden myös kaltoinkohtelu, syrjintä, seksuaalivähemmistöt sekä vertaistoimijuuden vahvistaminen) ja monialaiseen asiakasohjaukseen hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin.	Toteutuu: Sairaalapalveluissa on lisätty henkilöstön osaamista monipuolisilla koulutuksilla, kuten ikääntyneiden päihde- ja mielenterveysongelmien kohtaaminen, suojaamis- ja rajoittamistoimenpiteet, saattohoitopotilaan tukeminen, haastavat vuorovaikutustilanteet ja muistisairaahan kohtaaminen. Lisäksi on järjestetty täydennyskoulutuksia, kuten saattohoidon ja palliatiivisen hoidon koulutussarja. Hyte-toimintaa on esitelty kokouksissa, ja ammattilaisille on järjestetty Sujuva kotiutus ja jatkohoito -pop up -tapahtuma yhteistyössä VAKEn ja HUSin kanssa. VAKE tarjoaa myös monimuotoisuuskoulutusta ”Monimuotoisuus työyhteisön voimavarana” lähijohtajille ja henkilöstölle. Väkivallan puheeksiottokoulutus pidettiin elokuussa 2024, ja terveydenhuollon henkilöstölle on järjestetty räätälöityjä puheeksiottokoulutuksia sekä tiiviitä infoja. Lähisuhdeväkivallan avainhenkilöverkostolle on järjestetty useita syventäviä koulutuksia, kuten ikääntyneihin kohdistuva väkivalta ja taloudellinen väkivalta.
Kehitämme jalkautuvaa neuvontatyötä.	Toteutuu: Vuoden 2024 aikana toteutettiin Seniorien hyvinvointikiertue kokonaisuus. Kiertueella tarjottiin arvokasta ohjausta ja neuvontaa alueen senioreille vaihtuvissa paikoissa yhdeksällä eri jalkautumiskerralla. Lisäksi jalkautuvaa ohjaustyötä toteutettiin jalkautumalla erilaisiin järjestökokoonnumisiin sekä laajempiin tapahtumiin.

Tutustu lisää hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen PowerBI-raportti [hyvinvointialueen verkkosivuilla](#)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkkosivut [hyvinvointialueen verkkosivuilla](#)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen videosarja suomeksi ja ruotsinkielisellä tekstityksellä [hyvinvointialueen YouTube-kanavalla](#)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen [intrasivut](#)

